

فصل صرف و نحو ۸۰

اسم کتاب: نخفہ ترجمہ

تألف: صیار

بازو و بصرہ

محقق: شریک صافیہ عثمانیہ مطبعہ کی اشاعت

تاریخ طبعی ۱۴۰۷

عدد ورقہ ۸۶
عدد صفحہ ۱۷۴
عدد سطری ۴۱

ابعاد: ۱۱۰ × ۷۵

مترجم: اصحاب خبر طوفان

محقق: محمد عزیز محمود کتب خانہ کی

جلد: جنسی مذاقاً جلد

تاریخ ترجمہ ۱۵ محرم ۱۴۱۱ھ

تختہ ترجمہ سی

اثر

طیار

— { هر حق صاحب امتیازینہ عائد در } —

در سعادت

معارف عمومیہ نظارت جلیله سنک (۹۷۱) نومرولی
رخصتنامہ سیلہ طبع اید لمشدر

(شرکت صحافیہ عثمانیہ) مطبعہ سی — بایزید جامع شریفی
کتبخانہ سی تختہ (نومرو ۸۷)

۱۳۰۷

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على محمد وآله
اجمعين * بعد ذا الله تعالى نك وجودی و آنی معرفتی
واسم و نقشی ذکر وجود و معارف و انكار و نقوش
اقدمی اولدیه مصنف اول اقدمیتیه اشارتیه (بسم الله) میدی
تبرک و تیمن و کتاب مجید و قرآن کریم اسلمو بنه اقتدا
و شایع اولان شیئه عملدن ایچون بلکه اول اسلوبه اجماع
و اتفاق واقع اولمشدر و فعل رسول الله امثال و بی
علیه السلام (کل امر ذیبال لم یبدأ ببسم الله فهو البتر)
قولنه اطاعتدن ایچون یعنی هر بر شرف و شان صاحبی
امر که آنده بسمله ایله بدأ اولنمیه اول امر ابتر و مقطوع
البرکه در اول قول شریفی ابو داود روایت الیسی (س)
حدیث شریف منطوق و مفهومی جهتیله منقوضدر زیرا
نیجه بر شانلو و شرفلو امر لر وار در که آنده بسمله ایله بدأ
اولنمیدیخی حالده ابتر اولماز و نیجه بسمله ایله بدأ اولسان

امرار دخی موجود در که ابتر و ناقص قالمشدر و بوا مرینی
 انکاره دخی مجال یوقدر حالبو که حدیث شریف اوامه منطوقی
 و ثانی ید مفهومی جهتیه منافیندر (ج) حدیثه واقع اولان
 ابتر ایله مراد فقط ابتر شرعیدرو بسمله نك باسی استعانه و یا
 مصاحبت ایچوندر او لکیمی امام بیضاوینک ایکنجیسی
~~مختلک~~ مختلک نك مختلک یدر و (با) حروف جاره دندرو حروف
 جاره دخی (ماوضع لافضاء معانی الافعال الی الاسماء) یعنی
 فعللک معنایینی اسمله ایصال ایلیان شیدرو حروف جاره
 ایچون بر متعلقدن لازمدر و متعلقده یافعل و یا شبه فعل و یا
 معنای فعلدر و متعلقک ~~یومنه~~ سبب ایسه اول حرفلر تعلق
 اولسون ایچوندر و متعلقده یا محذوف و یا مذکور در و بونلردن
 هر برلری یا مقدم و یا مؤخر در و اگر متعلق مذکور اولور
 ایسه حرف جر اکل مطلقا یعنی مقدم و یا مؤخر اولسون
 تعلق ایله و اگر محذوف اولور ایسه حروف جاره ایچون
 فعل خاصه قرینه بولمدریخی صورته متعلق فعل عام تقدیر
 اولور و اگر قرینه بولور ایسه بر فعل خاص تقدیرندن
 لازمدر و بومقامده ایسه متعلق مذکور اولندی ایمدی
 بیلدک که متعلق محذوفدر و اودخی (اؤلف) و نظیر یدر
 و محذوفه قرینه معینه ایسه بسمله اوزرینه تلاوت و قرائت
 اولسان فعلدر و افعال سائر ده بویه در و اولی اولان
 متعلق محذوفک فعل اولمسیدر عمل جهتیه فعل اقوی

و متعلقك اسم تقدیرنده زیاده اضممار و تقدیر بولندیغی ایچوندر
 واکر بسمله نك (با) سی بیضاوینك اختیاری وجهله استعانه
 ایچون اولور ایسه ظرف لغوا ولور و معنی (الفت ما قصدته
 مستعیناً بسم الله) یعنی الله تعالی اسم شریفندن معاونت طلب
 ایدرك قصد ایلدیکم شیء تألیف و جمع ایلدم دیمك و بعض
 نحاۃ بسمله نك باسی كرك استعانه و یا مصاحبیت ایچون اولسون
 فعل محذوفك فاعلندن حال اوله رق ظرفك ظرف ملکی
 اولسی جائزدر دیدی واکر بسمله نك باسی زنجشیرینك
 اختیاری وجهله مصاحبیت ایچون اولور ایسه ظرف
 قطعاً مستقر اولور ایمدی معنی (اشرع فیما قصدتهم من التألیف
 ملابساً و مصاحباً بسم الله) یعنی تألیفدن قصید ایلدیکم
 شیء خدانك اسمند ملابس و مصاحب اوله رق بانی و شروع
 ایلرم دیمك و دینلدیكه بسمله نك باسی الحمد کلمه سنه متعلقدر
 ایمدی معنی (نحمد الله باستعانه اسم الشریف) یعنی الله تعالی
 اسم شریفنك معاونتیه جدا یلرز دیمك و اولی اولان متعلق
 مؤخر اولقدردر و متعلقك مؤخر اولسنه زنجشیری ذاهب
 اولمشدر زیر امتعلق مؤخر اولدیغی صورتده کتب معانیده
 تقریر ایلدیگی وجهله یا قصص افراد و یا قلب و یا تعین افاده ایدر
 ایمدی جمله کوفیه عندنده فعلیه درو بوده پك مشهوردر
 و بصریه عندنده قهستانینك ذکر ایلدیگی وجهله اسمیددر
 و (اسم) کلمه سی بصریه عندنده ارتفاع معناسنه اولان

(سمو) دن مشتقدر اسم اخوینی اولان فعل ایله حرف
اوزره عالی ویا ستماسنه رفعت و علامت اولدیغی ایچون
واصلی سینک کسری و میک سکونیه (سمو) اولوب کثرت
استعمال و یا حرف علت اوزره حرکاتک تعاقیدن ایچون
واو حذف اولندی و تخفیف و عدالتدن طولایی سینک
حرکه سیدخی حذف ایدلد کدنصکره ابتدا ممکن اولسون
ایچون همزه وصل ادخال اولندی و بقا اوزره دلالتدن
ایچون باء جارّه دخی ادخال قلند قدنصکره همزه خط
و کتابتدن حذف ایدلدی اکثر احوالک ذکرى عندنده
اکثر اوقاتم کثرت استعمال و کتابتدن ایچون و بونکله
برابر اولمیه بالکلیه ترك اولندی مرکزی اوزون اوله رق
یازلدی همزه نك حذفده دلالتدن ایچون و خلیل دیدیکه
آنحقی (بسم الله) یه الف دخال اولندی سینک حرکه سنی
حذفده نصکره سین ایله ابتدا متعذر اولدیغی ایچون
سوقناکه اسم اوزره (با) داخل اولدیه (با) الف مقامنه
قائم اوله رق الف ساقط اولدی و الف (اقرأ بسم ربك) نظم
جلیلنده ساقط اولماسی اول آیتده با (با) الف مقامنه قائم اولدیغی
ایچون زیرا (اقرأ بسم ربك) دیدیکنده معنی صحیح اولور
معنائک عدم صحتدن ایچون (بسم الله) خلا فنه در
بوصورتده فرق ظاهر اولدی اولفرقی فخر الدین رازی
تفسیر کیرنده ذکر و بیان ایلدی و کوفیه عندنده (اسم) کله سنک

اصلی علامت معناسنه اولان (وسم) در و (بسم) کله سنه
 تبعیتدن ایچون و او حذف اولندی صکره اولنه ابتدا ممکن
 و یا حذف اولنان و اودن عوض اولسون ایچون برهمزه
 وصل زیاده ایدیلرک (اسم) اولدی و زجاج کوفیه نک
 ذاهب اولدیغی شیء خطادر زیرا فاء الفعلی حذف اولنان
 (عدة) کبی برکله بی بیلیر که اکاهمه وصل ادخال اولنه
 دیشدر و بعض نحاة اسم لفظنده بش لغات واردیدی (۱) هم نظر
 کسریله (اسم) (۲) ضمیلله (اسم) (۳) هدی و نرنده (سمی)
 (۴) سینک کسریله (سم) (۵) ضمیلله (سم) در (مصنف)
 ایچون (بسم الله) دیدی (بالله) دیدی (ج لایح) و استعانه
 الله تعالی نک اسمنی ذکر ایله درو (بالله) فو لی یمین و یمینه
 محتملدر (بسم الله) خلا فیه در زیرا یمین اولماز آنجق
 (بالله) ایله اولوب (اسم الله) ایله اولماز بعض نحو یون اسمک
 ذکر تعظیم ایچون اولوب یمین احتمالی دفع ایچون دکلر و ذکر
 یمینک آنجق (بالله) ایله اولوب (اسم الله) ایله اولماستنده
 تقایه شرحنده بیان اولنان شیء مخالف اولدیغی بیان ایلدی
 و (اسم) لفظنک لفظه جلاله اضافتی بیانه در (باسم هو الله)
 دیمک بعض علما ذکر اولنان شیء حاشیه قتیبه اوزرینه
 اولان تعلیقاتنده درج ایلدی و لفظه جلال اسمک مضاف الیه
 اولدیغی ایچون مجروردر و خلاق عالم اولان ذات واجب
 الوجودک علم و اسمدر و لامک کسریله تحیر معناسنه

اولان (اَلَه) دندر ایلدی همزه خلاف قیاس اوزره
 حذف اولنوب آندن عوض اوله رق او لنه الف و لام
 کلمه درو یا لامک فتحیه مألوه و معبود معناسند اولان (اَلَه) دندر
 و یا و اوک ضمیله (وُلَاه) دندر که و او اوزره ضمه ثقیل
 اولدیغیچون همزیه قلب اولمشدر و دینلد بکه همزنک
 کسریله تحبیر معناسند اولان (اَلَه) اِماء (کبیر یا خود
 احتجاب معناسند اولان (لاه یلید لاهاً) ماده سندندر زیرا
 واجب تعالی حضرتلری ادراک ابصار دن محجب
 و مستور کیم معلوم اوله که علما ذات الهیده تحبیر ایلشدر
 الله تعالی به دلالت ایلان لفظده دخی تحبیر ایله دیکی کبی
 ایلدی الله تعالی به دلالت ایلان لفظده درت صنف وارد
 (۱) اسم عربی مشتقدر غلبه ایله علم اولمشدر بواهل
 لغتدن رجمه هورک ذاهب اولدیغی شیئه موافقدر (۲) اسم
 عربی غیر مشتقدر بو کادخی خلیل وزجاج و فقها ذاهب
 اولمشدر (۳) صفت مشتقه اولوب غلبه ایله علم
 اولمشدر و بوده بیضا وینک مختار بدر (۴) سریاندر
 عربی به نقل اولمشدر و بعضی علما ایسه اول لفظک
 معناسنی ذکر ایلوب مأخذینی طلبدن اجتناب ایلدی
 و بعضیسی مشتقدر و لکن طریق اشتقاقنی بیلیز و بیلک اوزره
 تکلفده ایتمیز اکر مشتق ایسه آندن همزه حذف اولنوب
 صکره همزه دن عوض اوله رق لام تعریف کتور لمشدر

الله تعالى به مخصوص اولمق ایچون ولام اصلده ادغام
 اولنه رق (الله) اولمشدر دیدی بویانی کشف حاشیه سنده
 سید شریف بویه جه تحقیق اینشدر * بعدذا * لفظه جلال
 قهر و غلبه بی مستلزم اولان کبریا و عظمت اوزره
 دلالت ایدیجی و آندن الله تعالی نک جلال ایلله موصوف
 اولوبده جمال ایلله موصوف اولمدیغی توهم اولندیسه
 مصنف اول لفظه دمنصره جمال اوزره دلالت ایلان و صنف
 ذ کربنی مراد ایلدیکه الله تعالی جلال و اکرام صاحبی
 الوب رحمتی غضبی اوزره سبقت ایلدیکنی اعلام ایچون
 ایلدی مصنف (الرحمن الرحیم) دیدی ایلدی بونلر رحم
 کله سندن مأخوذ اوله رق صفت مشبهه لر در غضبان
 غضب و علیم علم کله لرندن مأخوذ اولمدیغی کبی
 (س) صفت مشبهه اخذ ایلدیز فقط لازمندن اخذ ایلدیلور
 بونلرک رحم ماده سندن اشتقاقی نه وجهله صحیح اولور
 حالبوکه رحم متعدیدر (ج) بعضا فعل متعدی عینک خیمه
 فعل یعنی بشنجی بابیه نقل ایلدیکله لازم قلنه رق صکره آندن
 صفت مشبهه اخذ ایلدیلور و بوراده ده بویه درو بو نقل
 ایه مدح و ذم باینده مطرد درو بو اطرا دی امام سکا کی
 مفتاح نام کتابنک صرف فسمنده تصریح ایلشدر (س)
 رحمت لغتده رقت قلبدیر (رحن ایلله رحیم کله لر ی رحم لفظندن
 نصورتاه مشتق قلنوزلر زیر ارقیت قلب واجب تعالی نک

ذاتند تصور اولنمز الله تعالى ده رقت قلبك وجود بنی
 اقتضا ایلدیکی ایچون الله تعالى ایسه رقت قلبدن منزّه و عالیدر
 (ج) رحن ایلده رحیمك رحم لفظندن اشتقاقی مبادی اعتباریله
 اولوب غایات اعتباریله در زیر غایت رحمت تفضل
 واحساندر و بونلری احسان اوزره اطلاق ایسه ذکر سبب
 و اراده مسبب علاقه سیله مجاز مرسلدر (س) رحن
 لفظنی رحیم کلمه سی اوزرینه نچون تقدیم ایلدی (ج) ذات
 واجب الوجوده اختصاصده رحن کلمه سنک مناسبتندن
 ایچون رحیم ایسه خلافت در زیر رحیم الله تعالى نك غیری یه
 اطلاق ایلدیشدر (س) رحن لفظنی شاعر (وانت غیث
 الوری لانزلت رحانا) قولنده الله تعالى نك غیری یه اطلاق
 ایلدیشدر رحن ایلده الله تعالى دن غیر سی توصیف ایلدیز ادعای
 نه وجهه صحیح اولور (ج) امالی شرحنده ذکر ایلدیکی
 و حاکمه الله تعالى دن غیری یه وصفی جائز اولیان رحن
 معرف باللام اولان رحن در یاخود وجه تقدیم زیاده بنا
 زیاده معنی اوزره دلالت ایلدیکی ایچوندر زیر رحن
 رحیم دن ابلغدر قطع ایلده قطعده اولدیغی کبی ایکنجی قطعده
 تشدید تکثیر ایچوندر (س) زیاده بنانک زیاده معنایه دلالتی
 تسلیم یتیم زیر الفک حذفیه حذر الف و زیاده حرفه برابر
 حازردن ابلغدر حذر دوام و ثبوت دلالت ایلدیکی ایچون
 حازر ایسه خلافت در (ج) بوقاعده ابکی نانک رحن ایلده

رحیم کلمه لرنده اولدیغی کبی اصل را حددن اولمسیله مشروط در
 زیرا رجن ایله رحیم نوع واحدندر ایمدی حذر و حاذر
 مثلاً و ایله منع وارد اولماز بونلرایکی نوعدن او اوب اولکیمی
 صفت مشبهه ایکنجیمی اسم فاعلدر یا خود قاعده مذکور اکثریه
 در کاتبه دکادر و یار رجن لفظیله دلالت ایدیلان رحت دنیاده
 مؤمن و غیر مؤمنه بلکه جمله حیوانات و طیور و حشرات
 و بری و بحری جانورلره شاملدر بوسیدن (یار رجن الدنیم)
 دینیلور رحیم خلافت در زیرا رحیم ایله دلالت اولمان رحت
 آخرته مؤمنده مخصوصدر بوسیدن (یار رحیم الآخرة) دینیلور
 و وجودده نعمت دنیویده ایسه نعمت اخروییه اوزرینه مقدم
 اولق ملاسه سیله رجن لفظی رحیم اوزرینه تقدیم ایدلدی
 بوندن صکره رجن لفظه جلاله دن صفت و یا بیل اولدیغی
 ایچون مجرور در و رحیم لفظه دخی لفظه جلاله صفت
 بعد صفتیدر و بونلرک شرح نقایه ده بیان ایدلدیکی وجهه
 مدح اوزره مرفوع و منصوب اولمیده جائزدر و وقتا که
 الله تعالی یه حمد بسمله شریفه دن اشارت طریقیله منقهم
 اولدیه مصنف تصریح طریقیله بدأ ایدرک (الحمد) دیدی یعنی
 حمد کامل و بدشک وجهی ایسه مطو لده بیان اولندیغی اوزره
 اقتباس و مصنفه نعم الهیه نک شکرندن واجب اولان بر شیک
 حقنی ادا ایچوندر که اول نعمت در دخی بو کتابک تألیفیدر و یا تألیف
 اول نعمت لک اثر لردن بر اثر در و یا کتاب مجیدک اسلوبه

افتدا و بین المؤلفین شایع اولان شیئه عمل و جناب پیغمبرک
 (کل امر ذیبال لم یبدأ بالحمد لله فهو ابتر و اجزم) قول شریفه
 امثال ایچوندر که اول قولی ابی هریره رضی الله عنه دن
 حکایه ابو داود روایت ایلدی و ابن الصلاح دخی انی
 تحسین ایلدی و غیر خفیدر که بسمله و حمله حتمده مروی
 اولان احادیث شریفه ظاهر متعارضلردر و اول تعارض
 ابتدائی عرفی تمتد اوزره حل ایله دفع ایلدی و سنک
 ایچون حدیثینده کائن بای استعانه ایچون قیلقدده واردر
 یو تقدیرجه برشی ایله استعانه شی آخرله استعانه یه
 منافی دکار و ملاسه ایچون قیلقدده واردر و غیر خفیدر که
 برشی ایله ملاسه شی آخرله ملاسه یه مانع اولماق حسبله
 بسمله و حمله ده ابتدائیت ایله تبرک حاصل اولور معلوم
 اوله که مقام حده الفاظ اربعه واردر که جد و ثنا و شکر
 و مدحدر و بونلردن هر برلرینک ایکی معناسی اولوب بری
 لغوی دیکری عرفیدر اما جد لغوینک تعریفی (الوصف
 بالجميل على جهة التعظيم قصدا مطلقا) و اصطلاحیسی
 (فعل ينبي عن تعظيم المنعم بسبب كونه منعمًا) در و بو ایکی
 تعریفدن منفهم اولدیکه جد لغوینک موردی اخصدر که
 لساندر و متعلق اعمدر یعنی نعم ساری و غیر ساری به شاملدر
 جد عرفینک موردی اعمدر ایست لسان ایله و یا غیر یله
 اولسون و متعلق اخصدر او دخی غیره ساری اولان

نعمتدر واما ثنا لغتده ذکر جیدر و اصطلاحده (هو الذی
 ذکر باللسان علی الجمیل مطلقا) و مدح لغتده (الثناء
 باللسان علی الجمیل مطلقا) در و اصطلاحده (ما یندل علی
 اختصاص الممدوح بنوع من الفواضل والفضائل) واما
 شکر لغتده بعینه حمد عرفیدر و اصطلاحده (صرف العبد
 بجمع ما انعم الله علیه الی ما خلق له و اعطی لاجله) در
 و ثناء لغویله عرفی میاننده نسبتدن عموم و خصوص مطلق
 اولدیغی کبی بونلر غیر بلرندن اعم مطلق ایله اعمدر و مدح
 لغویله عرفی بیننده عموم و خصوص مطلق اولدیغی مثالو
 بونلر غیر بلرندن کذلک اعم مطلق ایله اعمدر و حمد لغویله
 عرفی بیننده عموم و خصوص من وجه اولدیغی مثالو
 حمد لغویله شکر لغوی ارمه سنده دخی کذلک عموم و خصوص
 من وجه وار در و حمد لغویله شکر عرفی و شکر لغویله
 عرفی بیلرلنده دخی عموم و خصوص مطلق وار در بونیدن
 صکره بیلکه (الحمد) لفظنک اولنده کی لام تعریفنک
 و یا استغراق و یا عهد خارجی و یا عهد ذهنی ایچوندر ایمدی
 اوله کوره معنی من حیث هی هی حقیقت حمد الله تعالی به
 مستحقدر و ثانی به کوره معنی افراد حمددن هر بر فرد
 الله تعالی به مستحقدر و ثالثه کوره معنی حمددن فرد کامل
 که الله تعالی نک ذات علیا و صفات عظماسی اوزر یشه
 اولان حدیدر و دینلدیکه حمد کامل انبیا علیهم السلام
 و یا اولیاء طارفینک و یا علماء راسخینک حمد لریدر و دینلدیکه

جد کلامک علماء را مخفیست جدی اولسی معتزله نک قولیدر
 و در دنجی ید کوره معنی افراد جددن فرد غیر معین الله
 تعالی ید مستحقدر و بونک ایسه مقامه عدم مفاصلتی ظاهر در
 و مصنفک جله فاعلیه دن عدول و اعراضی علم بلاغته
 تقریر اولندیغی اوزره جدک تجد دو حد و شندال اولیوب
 حوام و ثبات و عمومیتده دلالتی ایچوندر بوندن صکره جد
 مبتدا اولیق اوزره مرفوعدر و لفظه جلال خبریدر و جدک
 لفظه جلاله مرفوعه ید و یا مجروره ید صفت اولسی دخی
 بعید د کلام ایمدی معنی (اسم الله الحامد و المحمود له
 تعالی) در (الله تعالی ید مخصوص صدر دیمک) و اختصاص ایله
 استحقاقک میاننی تقریق ایمان کیمسه عندنده لام اختصاص و یا
 استحقاقک ایچوندر که (مختص) و یا (مستحق) دیمک لکن بونلرک
 میاننی تقریق ایلیان کیمسه عندنده لام اختصاص ذاتین یاننده
 واقع اولور (الجنة للمؤمنین و النار للكافرين) قولک کبی و لام
 استحقاق ذات ایله صفت میاننده اولور (العزة لله و الامر
 لله) قولک کبی ایمدی لام استحقاق ایچوندر اختصاص
 ایچون د کلام بوندن صکره لفظه جلال استحقاقی بسمله ده
 مرور ایلدی لکن لفظه جلال اوزره لام جازه انخال
 اولندیسه نفيه التباس لازم کلامک اوزره همزه وصل
 حذف ایلدی و اوچ لام اجتماع ایتماک ایچون (لاه)
 کلمه سنک لامیدخی حذف ایلدی و هر بر اسم که اولنده لام

اولوب صدیره اکا الف و لام ادخال ایدار کد نصره لام
 جاره دخی کتور یاور ایسه لفظه جلال مثلاً معامله اولنور
 (الحکم) کبی بونی مصنف امتحان نام کتابنده تصریح ایلشدر
 وقتا که الله تعالی نک عالمه رب اولمی جله قولرینه
 منفعت جهتیله نعم آیه نک اظهر واشهر و اعمی اولدیه
 مصنف لفظه جلالی (رب العالمین) قولیه توصیف ایلدی
 یعنی عالمین مالکی و عالمی شیئا فشیئا حیناً فحیناً کالنه
 ایصال ایدیچی دیمک فاضل کرمانی بسمه رساله کده رب
 کله سی فی الاصل (رب یربه رب) ماده سندن مصطلح اولوب
 (رببه یربه تریدبا) معناسنه در (تقضی البازی) ترکیبده
 ضاد دن برینک یاه ابدالی کبی ثقلت تضعیفی ففتح ایچون
 بایاه ابدال اولندی بو صورتده (رب) کله سی ایسه
 معناسنه در که برشی شیئا فشیئا کالنه تبلیغ و ایصالدم
 ایدی مصدر اسم معنی اولوب ذاته اطلاق اولنمز آنجق
 قصد مبالغه اولور ایسه اطلاق اولنور (رجل عدل) کبی
 که عادل دیمک دینلدیکه رب کله سی فعل متعددن صفت
 مشبهه در یعنی عینک کسر یله (فعل) بی عینک ضمیمه
 اولان (فعل) به نقل ایله لازم قلند قد نصره آدن اخذ
 ایلشدر بعده مالک اولان کیسه مالک اولدیغی هر بر
 شی حفظ و تربیه ایلدیکندن رب لفظه ده مالک معناسیله
 تسمیه اولمشدر و دینلدیکی رب مصدر اولوب لکن فاعل

معناسنده در بوندن صکره رب سید معناسنه کلور واجب
 تعالی نک (اذ کرنی عند ربک) قولنده کائن ربک سیدک
 دیمکدر و صاحب معناسنده کلور واجب تعالی نک (معاذ
 الله آنه ربی احسن مشوای) قولنده کائن آنه ربی آنه
 صاحبی دینک و مولی معناسنده کلور جناب
 یغیمک (وان تلد الامه ربها) قول شریفی کبی
 و بعض روایاتده (ربنا) در مولاه و موالاتها دیمکدر که
 اول اوله ثانی ثانی یه نظر آدر و رب کله سی الله تعالی دن
 غیر یه اطلاق ایدلز فقط اضافله مقید اولور ایسه
 اطلاق اولور واجب تعالی نک (ارجع الی ربک) قولیه
 عربلرک (رب الدار) و (رب البعیر) قوی کبی و دیدیلر که
 زمان اسلامیتده الله تعالی دن غیر یه اضافدن مجرد
 اوله رقی رب لفظنک اطلاق ایشیدلمدی و وقت جاهلیتده
 نادر اوله رقی قرینه نک ظهورینه اعتماداً ایشیدلدی دیمشدر
 و عالم مابعلم بهک اسمیدر خاتم مایختم بهک قالب مایقلب بهک
 اسمی اولدیغی کبی صکره عالمک صانع کند و سیله معلوم
 اولان شیده استعمالی کثیر اولدی اولشی دخی جواهر
 و اعراضدن الله تعالی نک ماعداسیدر زیرا بونلر وجود
 آلهیه یه دلالت ایلرلر (س) مصنف عالمی نچون جمع ایلدی
 حالبو که عالم اسم جنس اولدیغی ایچون قلیل و کثیر شاملدر
 (ج) عالمک جمع اوله رقی ایرادی توضیح ایچوندر زبر عالم

اجناس مختلفه دن تختنده هر برشی ^{مشتل} اولدیغی ایچور (س)
مصنف عالمی نیچون و او و نوله جمع ایلدی حالبوکه اسم عقلایه
صفت یا صفت حکمنده اولدقدن آنجق و او و نوله جمع لنور
و صفت حکمنده اولان اسم اعلام عقلادر و عالم ایسه صفت
دکدر عقلایه صفت اولسی نره ده قالدی (ج) عالم
اسمدر لکن ذات ایله قائم معنایی ملاحظه ایله ذاته موضوع
اولسی جهندن صفته مشاهد و عالمک ذات ایله قائم معنایی
ایسه صانع کند و سیله بیلمسی حیثیتنددر و شرف فضلندن
ناشی عقلایه اجناس عالمدن غیر عقلایه اوزرینه تعلیم اولندی
عقلایه مخصوص اوصاف الف و نوله جمع ایلدی یکی کبی
دینلدیکه عالم ملائکه انس و جنندن ذوی العلم ^{اسم} اولدیغی
اجلدن بونلردن هر برجنسه و مجموعنه اطلاق اولنور
و بونلرک افراددن برقرده اطلاق اولنور ایمدی عالم الملائکه
و عالم الانس و عالم الجن و جله سنک عالمی دینلور و عالم زکین
و عمرو و نظاری دینلور و عالم تبعیت طریقیه حیوانات
و جاداتدن عقلانک غیریه ده اطلاق اولنور بوندن
صکره رب العالمین جر ایله عند الجمهور لفظه جلالک
صفتی و یا آندن بدلدرو مبتداء محذوفک خبری اولمق اوزره
مرفوع اولسیده ممکندرکه (هورب العالمین) دیمکدر و جله
استینافیه و یا لفظه جلالک صفتیدر و مدح اولمق اوزره
منصوبیتی دخی ممکندر و یا منادای مضافدر و یا فعل مقدرک

مفعولیدر که اول فعله لفظ حد دلالت ایدر و تقدیری
 (نحمد الله رب العالمین) و یا مقدر اعنی نکه مفعولیدر که (اعنی
 رب العالمین) دیمکدر و لام ایله محلی و مزین اولان مصدرک
 عملی قلیل بلکه کلام عربده بولمایدیغندن (رب) کلمه سنک
 الحمد افضلیله منصوبیتی ضعیفدر لکن حرف جر واسطه سیله
 لام ایله محلی و مزین مصدر عمل ایدر واجب تعالی نکه
 (لا یحب الله الجهر بالسوء) قولی کبی یعنی الله تعالی قبیح
 سوزله آشکاربد دعا و ذمی سو مز دیمک (و بویان ایدیلان
 صورتی (رب) ایچوندر اما (عالمین) اضافتله مجرور در
 و رب لفظ نکه فعل ماضی اولوب و عالمینک اکا مفعول
 اولسی دخی جائزدر ایدمی جمله سی صفت و یا استینافیددر
 کرک نحو عی اولسون و یا معانی (س) نجاتک دیدکاری کبی
 جمله لکره حکمنده اولدیغندن (رب العالمین) جمله سی
 لفظه جلاله نه وجهله صفت اوله یلور و لفظه جلال ذات
 واجب الوجودک علمی اولدیغی ایچون اعرف معارفنددر
 (ج) صفت بر موصوف ایله تخصیص ایلدکده اولصفت
 تعریف و تنکیر جهتندن موصوفه هر نقدر مخالف اولور
 ایسه ده وصفی جائزدر و یا خودنکره نکه معرفه به صفت اولسی
 (رضی الله تعالی) جمله سنده اولدیغی کبی لفظه جلاله
 مخصوصدر وقتا که عبد بالاصاله الله تعالی به حد ایدیجی
 اولدیسسه اکا بالتبعیه نبی خدا اوزره اتیان صلاة مناسب

اولسندن مصنف (والصلوة والسلام) دیدی یعنی الله تعالى
 دن رحمت و مکر دن استغفار و مؤمنلر دن دعا دیمک (وماذکری
 بعض فضلا بویه جه ذکر ایشدر و بوده مجرد نعم نبی بی اظهار
 ایچو ندرکه اولدخی نبی علیه السلامک عبدی طریق مستقیمه
 هدایتدر و مصنفک والصلوة والسلام قولنده ابوهریره
 رضی الله عنہک نبی علیه الصلوة والسلامدن روایت ایلدیکی
 حدیثه اقتدا و تبعیت وارددرکه جناب پیغمبر (من صلی علی
 مرّة واحدة صلی الله علیه عشر صلوة و خطبته عشر
 خطیبات و رفع له عشر درجات) بیورمشدر یعنی برکیمسه
 بکا بردفعه صلاة کتورسه الله تعالى اکا اون کتور صلوات
 کتوریر و آندن اون خطیباتی عفو و آنک اون درجه مرتبه
 سنی عالی ایلر دیمک (و بو حدیثی فاضل سیوطی لجامع صغیر
 نام کتابنده ابراد ایشدر و ابو موسی الاشعری تک جناب
 پیغمبر دن روایت ایلدیکی حدیثه اقتدا وارددرکه جناب
 رسول (کل کلام لم یبدأ فیہ بالصلوة علی فهو اقطع) بیورمشدر
 یعنی هر بر کلام که آنده اوزریمه صلوة ایلله بدأ اولنیمه اول کلام
 نتیجه سزدر دیمک (بودخی مفتاح نام کتابنده مسطوردر
 و واجب تعالی نک (یا ایها الذین آمنوا صلوا علیه و سلموا
 تسلیماً) قولنده تبعیت وارددر یعنی ای مؤمنلر نبی علیه السلامه
 صاوة و سلام ایدلک دیمک (و صلاة لغتده دعا در و صاحب
 قاموس صلاة دعا و رحمت و استغفار و الله تعالی دن رسولی